Sygnatura akt II C 539/16

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR K. T.

Protokolant st. sekr. sąd. M. R.

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2017 roku w Łodzi

sprawy z powództwa W. K.

przeciwko M. W. (1) i M. W. (2)

o zapłatę

1. oddala powództwo;

2. zasądza od powoda solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 2400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 539/16

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 04 grudnia 2013 roku W. K., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postepowaniu upominawczym i zasądzenie od pozwanych M. W. (1) i M. W. (2) solidarnie kwoty 31.250 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty, a także kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego tytułem zwrotu udzielonej przez powoda pozwanym pożyczki w wysokości 31.250 zł na uiszczenie opłaty od pozwu przeciwko D. Ż..

(pozew 2-3v; pełnomocnictwo k. 11)

W dniu 29 maja 2014 roku wydany został nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniający w całości żądanie pozwu.

(nakaz k. 41)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 05 maja 2015 roku pozwani, reprezentowani przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, zaskarżyli nakaz zapłaty w całości oraz wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na ich rzecz solidarnie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Podnieśli, iż o tożsame roszczenie toczy się przeciwko pozwanym, wcześniej wszczęte postępowanie o zapłatę przed Sądem Okręgowym w Łodzi X Wydziałem Gospodarczym w sprawie X GC(...) z powództwa (...) Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w W.. Wyjaśnili, iż pozwani nie zaciągnęli od powoda jakiejkolwiek pożyczki pieniężnej, zaś uiszczona na ich konto kwota stanowiła zobowiązanie (...) Sp. z o.o.

(sprzeciw k. 73-76, pełnomocnictwo k. 93)

W piśmie z dnia 12 września 206 roku (data pisma) pełnomocnik powoda zmodyfikował powództwo, wnosząc o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 31.250 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia

powództwa do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Podniósł, iż, wbrew twierdzeniom pozwanych, (...) Sp. z o.o. z uwagi na trudności finansowe nie była w stanie przekazać pozwanym kwoty dochodzonej pozwem, dlatego płatności dokonał z własnego prywatnego konta W. K..

(pismo k. 140-142)

Na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2017 roku pełnomocnik powoda oświadczył, że w razie nie uznania podstawy prawnej jako pożyczki w rachubę wchodzi bezpodstawne wzbogacenie.

(stanowisko pełnomocnika powoda zapis rozprawy od 01:16:09 oraz k. 221)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 maja 2010 roku (...) sp. z o.o. reprezentowana przez W. K. jako Prezesa Zarządu, zawarła z Grupą (...) s.c. M. W. (1), M. W. (2), R. N. umowę przelewu wierzytelności dłużnika D. Ż. wynikającej z weksla z dnia (...)roku, a opiewającej na kwotę należności w wysokości 2.500.000 zł z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia jej wymagalności do dnia zapłaty. Zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy cesji wierzytelności, cena nabycia wierzytelności wynosiła 70% wartości wyegzekwowanych od dłużnika kwot pieniężnych tytułem należności głównej (§ 1 załącznika). Cena nabycia miała zostać zapłacona cedentowi przez cesjonariusza proporcjonalnie do wyegzekwowanych kwot pieniężnych w terminie 7 dni od dnia wyegzekwowania kwot pieniężnych objętych przelewem z zastrzeżeniem na rzecz cedenta prawa zwrotu w pierwszej kolejności cedentowi równowartości poniesionych przez niego kosztów opłaty sądowej od powództwa z weksla ewentualnie wytoczonego przeciwko dłużnikowi przez cesjonariusza, do wysokości 31.250 zł oraz zaliczki w następnie wszczętym komorniczym postępowaniu zabezpieczającym do wysokości 5.000 zł, do których to nakładów pieniężnych poniesienia cedent zobowiązany jest wprost (§2 załącznika). W przypadku niewyegzekwowania dochodzonej należności w kwocie co najmniej 30% dochodzonej należności w terminie 24 miesięcy od dnia podpisania załącznika do umowy nastąpi nieodpłatna cesja zwrotna niewyegzekwowanej należności (§ 3 pkt 3 załącznika).

(umowa przelewu wierzytelności k. 4-4v, załącznik nr 1 do umowy przelewu wierzytelności k. 5, weksel k. 169)

Treść umowy i aneksu były uzgadniane pomiędzy W. W. działającym jako pełnomocnik (...), R. N., W. K. i mec. B.. Przed podpisaniem umowy była rozmowa pomiędzy W. W., a W. K. w Złotych T. w W.. Wyłącznie zobowiązanym do przekazania pozwanym opłaty od pozwu w kwocie 31.250 zł była (...) sp. z o.o. Powód nie informował pozwanych, że (...) sp. z o.o. nie posiada pieniędzy na przekazanie opłaty sądowej. W sytuacji braku środków nie zostałaby zawarta umowa przelewu wierzytelności. Grupa (...) s.c. M. W. (1), M. W. (2), R. N. nie była w stanie udźwignąć takiego kosztu.

(zeznania świadka W. W. zapis rozprawy od 00:53:51 oraz k. 157-160, zeznania świadka R. N. zapis rozprawy od 00:09:22 oraz k. 217-218, zeznania pozwanej zapis rozprawy od 00:42:35 oraz k. 219)

M. z dnia 15 czerwca 2010 roku R. N. wezwał (...) sp. z o.o. do przekazania kwoty 31.250 zł na poczet opłaty sądowej. M. został napisany do powoda jako do Prezesa Zarządu Spółki.

(mail k. 97, zeznania świadka W. W. zapis rozprawy od 00:53:51 oraz k. 157-160)

W dniu 29 czerwca 2010 roku W. K. przekazał z własnego konta na konto pozwanych kwotę 31.250 zł tytułem opłaty od pozwu Grupy (...) s.c. M. W. (1), M. W. (2), R. N. przeciwko D. Ż..

(potwierdzenie przelewu k. 6)

W dniu 06 kwietnia 2012 roku został złożony do Sądu Okręgowego w Warszawie przez Grupę (...) s.c. M. W. (1), M. W. (2), R. N. pozew przeciwko D. Ż. o zapłatę w postępowaniu nakazowym z weksla, który został cofnięty w dniu 22 czerwca 2012 roku. Pozew był zarejestrowany pod sygn. akt XXVC (...). Opłata od pozwu w kwocie 31.250 zł została

uiszczona z konta pozwanych, zasilonego uprzednio z konta powoda. Zarządzeniem z dnia 28 sierpnia 2012 roku została zwrócona pozwanym opłata od pozwu na ich konto.

(pismo k. 7)

Wierzytelność o zwrot weksla przeciwko D. Ż. na kwotę 2.500.000 wraz z kwotą 31.250 zł przysługująca (...) sp. z o.o. przeciwko (...) została przelana w dniu 25 lipca 2012 roku przez (...) sp. z o.o. na rzecz (...) SA w W., w której W. K. był pełnomocnikiem zarządu.

(zeznania świadka W. W. zapis rozprawy od 00:53:51 oraz k. 157-160, zeznania świadka R. N. zapis rozprawy od 00:09:22 oraz k. 217-218, zeznania pozwanej zapis rozprawy od 00:42:35 oraz k. 219)

(...) SA w W., jako poszkodowana, reprezentowana przez pełnomocnika W. K. (powoda) w lipcu 2012 roku skierowała do Prokuratury Rejonowej W. O. zawiadomienie przeciwko wspólnikom Grupa (...) s.c. M. W. (1), M. W. (2), R. N. o przywłaszczenie na szkodę (...) SA w W. weksla scedowanego na rzecz (...) przez (...) sp. z o.o. w 2010 roku oraz przywłaszczenia kwoty 31.250 zł (dochodzonej w niniejszym postępowaniu i w sprawie gospodarczej). W dacie składania zawiadomienia przez (...) W. K. był pełnomocnikiem zarządu (...) SA w W.. Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2013 roku Prokuratura umorzyła śledztwo.

(zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa k. 163-165, postanowienie o wszczęciu śledztwa k. 176, protokół k. 192-196, postanowienie k. 197-198, kserokopia pisma k. 7, zeznania świadka W. W. zapis rozprawy od 00:53:51 oraz k. 157-160, zeznania świadka R. N. zapis rozprawy od 00:09:22 oraz k. 217-218, zeznania pozwanej zapis rozprawy od 00:42:35 oraz k. 219)

(...) SA w W. dokonała zwrotnego przeniesienia wierzytelności na (...) sp. z o.o.

(zeznania świadka W. W. zapis rozprawy od 00:53:51 oraz k. 157-160, zeznania świadka R. N. zapis rozprawy od 00:09:22 oraz k. 217-218, zeznania pozwanej zapis rozprawy od 00:42:35 oraz k. 219)

Pismem z dnia 04 września 2013 roku powód ostatecznie wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 31.250 zł z tytułu udzielonej pożyczki na poczet opłaty od pozwu w sprawie przeciwko D. Ż. w terminie 7 dni od otrzymania wezwania na wskazany rachunek bankowy. Pozwani wezwanie do zapłaty otrzymali w dniu 20 września 2013 roku. Pozwani nie uznali roszczenia powoda.

(wezwanie do zapłaty k. 8, dowód doręczenia k. 9, pismo pozwanych k. 10)

Przed Sądem Okręgowym w Łodzi X Wydziałem Gospodarczym w sprawie XGC (...) toczy się postępowanie z powództwa (...) Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w W. przeciwko M. W. (1), M. W. (2) i R. N. o zapłatę kwoty 2.531.250 zł, która obejmuje roszczenie o zapłatę kwoty 31.250 zł . Powództwo w tej sprawie nie zostało cofnięte w zakresie kwoty 31.250 zł.

(pozew o zapłatę k. 75-84, stanowisko pełnomocnika powoda zapis rozprawy od 00:05:02 oraz k. 216)

Pozwani z dokumentów doręczonych przez Sąd Okręgowy w Łodzi dowiedzieli się, że przelew kwoty 31.250 zł nastąpił z konta powoda. Pozwani nie zwrócili (...) Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w W. ani powodowi kwoty 31.250 zł nie wiedząc, kto jest uprawniony do otrzymania zwrotu tej kwoty- z uwagi na okoliczności podane powyżej.

(zeznania świadka W. W. zapis rozprawy od 00:53:51 oraz k. 157-160, zeznania pozwanej zapis rozprawy od 00:42:35 oraz k. 219)

Sąd pominął dowód z przesłuchania powoda i pozwanego z uwagi na nieusprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2017 roku. Nadto, Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powoda o uchylenie postanowienia o pominięciu dowodu z przesłuchania powoda i odroczeniu rozprawy. Pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2017 roku najpierw wyjaśnił, iż powód nie stawił się na rozprawie z powodu obowiązków zawodowych,

aby po przerwie stwierdzić, że powód podczas przerwy w kontakcie telefonicznym oświadczył, że czuje się źle i dostarczy zaświadczenie od lekarza sądowego w terminie 3 dni. W ocenie Sądu przyczyną niestawiennictwa powoda była pierwsza ze wskazanych okoliczności i to ona spowodowała, że powód nie przybył na rozprawę w celu złożenia zeznań.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości. Podstawę prawną żądania pozwu, zgodnie z treścią pozwu, stanowi przepis art. 720 § 1 k.c. zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Ponadto wedle § 2 przepisu umowa pożyczki, której wartość przekracza 500 złotych, powinna być stwierdzona pismem. Pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2017 roku oświadczył, że w razie nieuznania podstawy prawnej jako pożyczki w rachubę wchodzi bezpodstawne wzbogacenie. Zdaniem judykatury (wyrok SN z dnia 21 maja 2009 r., V CSK 439/08 LEX 518121) samo wykazanie alternatywnej podstawy materialnej dochodzonego roszczenia procesowego, bez zmiany żądania i okoliczności faktycznych je uzasadniających, nie stanowi przedmiotowej zmiany powództwa. W niniejszej sprawie nie nastąpiła zatem zmiana powództwa, co wymagałoby złożenia pisma przygotowawczego (art. 193§2[1] kpc), wobec czego należało także zbadać, czy powództwo jest zasadne nadto w oparciu o tę podstawę. Istotą umowy pożyczki jest to, że pożyczona kwota musi być zwrócona (wyr. SA we Wrocławiu z 6.2.2013 r., I ACa 1404/12, L.). Bez zastrzeżenia obowiązku zwrotu nie ma umowy pożyczki (wyr. SN z 8.12.2000 r., I CKN 1040/98, L.; wyr. SA w Poznaniu z 20.9.2006 r., I ACa 394/06, niepubl.). W razie sporu między stronami umowy pożyczki w kwestii wykonania umowy, stosownie do art. 6 k.c. ciężar udowodnienia wydania pożyczkobiorcy przedmiotu pożyczki spoczywa na dającym pożyczkę, natomiast na biorącym pożyczkę spoczywa ciężar udowodnienia jej zwrotu (powoływany już wyr. SN z 5.3.2002 r., I CKN 1086/99; wyr. SN z 6.7.2012 r., V CSK 394/11, L.). W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie została zawarta umowa pożyczki między W. K., a M. W. (1) i M. W. (2). Powód nie udowodnił, aby strony łączył taki stosunek prawny, zaś na W. K. spoczywał ciężar udowodnienia tej okoliczności. Umowa pożyczki, której wartość przekracza 500 złotych, powinna być stwierdzona pismem. Powód nie przedstawił jednak żadnego dokumentu na tą okoliczność. (...) sp. z o.o. była zobowiązana, w związku z zawarciem w dniu 21 maja 2010 roku umowy przelewu wierzytelności zawartej pomiędzy (...) sp. z o.o., a Grupą (...) s.c. M. W. (1), M. W. (2), R. N. oraz stosowanie do postanowień załącznika nr 1 do umowy przelewu wierzytelności to (...) sp. z o.o., do przekazania (...) kosztów opłaty sądowej od powództwa z weksla ewentualnie wytoczonego przeciwko dłużnikowi przez cesjonariusza, do wysokości 31.250 zł, a nie jej prezes W. K., który reprezentował Spółkę przy zawieraniu umowy.

Co do natomiast drugiej kwestii, tj. przelania kwoty 31250 zł przez powoda na rzecz (...), nie jako pożyczki, ale w świetle wskazanej podstawy w postaci bezpodstawnego wzbogacenia, należy wskazać na następujące kwestie. Niewątpliwie W. K. przekazał z własnego rachunku na konto pozwanych kwotę 31.250 zł tytułem opłaty od pozwu przeciwko D. Ż.. W. K. był wówczas prezesem zarządu (...) sp. z o.o., podpisywał umowę cesji oraz aneks do tejże umowy, prowadził korespondencję z pozwanymi, jako pełnomocnik (...) SA w W. złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez pozwanych oraz jest prezesem spółki, która wystosowała powództwo przed Sądem Okręgowym w sprawie X GC (...). W tym układzie, w świetle art. 356§1 i 2 kc należy rozważyć dwie możliwości: pierwsza, w której powód działał za zgodą i wiedzą spółki (...), której był prezesem, oraz druga, w której działał bez takiej zgody i wiedzy spółki. Powód, jako osoba fizyczna, w stosunku do spółki, której był prezesem jest osobą trzecią, zatem dla czynności pomiędzy nim, a tą spółką (np. zapłacenie zobowiązania spółki przez niego, jako osobę fizyczną), konieczna jest reprezentacja spółki za pośrednictwem jej rady nadzorczej albo pełnomocnika (art. 210§1 ksh). Materiał dowodowy w sprawie nie dostarcza wiedzy w przedmiocie zawarcia umowy o spełnienie świadczenia spółki- polegającego na zapłaceniu kwoty 31250 zł na rzecz (...) celem pokrycia opłaty od pozwu- przez powoda. Jeżeli taka umowa była, to żądanie powoda zwrotu kwoty 31250 zł jest niezasadne z tego powodu, że w świetle art. 356§2 kc świadczenia spełnione przez powoda nastąpiło na rachunek spółki (...), zatem legitymację czynną do wytoczenia powództwa o zapłatę tej kwoty ma ta spółka, a nie powód; stosunek wewnętrzny pomiędzy spółką, a powodem (o ile taki był), będzie natomiast rozstrzygał kwestię rozliczenia się pomiędzy tymi dwoma podmiotami, natomiast uprawnionym do zwrotu kwoty 31250 zł byłaby

spółka. W drugiej sytuacji, w braku (skutecznej w świetle art. 210§1 ksh) umowy pomiędzy powodem a spółką nie doszło do spełnienia przez powoda świadczenia na rachunek spółki. W takim przypadku spełniający świadczenia ma roszczenie, ale nie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, ale nienależnego świadczenia (Kodeks cywilnym, komentarz 2017 L.- do art. 356 kc). Jak wskazano wyżej, podstawą prawną zgłoszoną obok przepisów o umowie pożyczki było bezpodstawne wzbogacenie, jednak jak się przyjmuje, w przypadku o jakim mowa w art. 356 kc, jeżeli spełniający świadczenie działał bez zgody i wiedzy dłużnika, świadczącemu przysługuje roszczenia z art. 410 kc, a nie 405 kc (patrz Komentarz jak wyżej). W przypadku z kolei nienależnego świadczenia (art. 410 i nast. kc), żądanie zwrotu świadczenia nie przysługuje, jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie jest zobowiązany, chyba że zastrzegł jego zwrot albo chciał unikną przymusu lub wykonywał nieważną czynność prawną. Żadna z tych trzech okoliczności nie została wykazana przez powoda, zatem w przypadku, gdy nie miał on zawartej umowy ze spółką (...), o jakiej mowa w art. 210 kc, nie może żądać zwrotu świadczenia z uwagi na treść art. 411 pkt 1 kc. Przepis art. 356§2 kc stanowi o wymagalnej wierzytelności. W umowie i aneksie nie jest określony termin spełnienia świadczenia przez (...) w postaci zapłaty kwoty 31250 zł, zatem jako nieterminowe, zobowiązanie stało się wymagalne na wezwanie do zapłaty (art. 455 kc). Takie wezwanie stanowił mail zaadresowany do spółki (...) z 15 czerwca 2010 roku, przytoczony w stanie faktycznym. Powód płacił zatem wymagalną wierzytelność.

Trzeba nadto wskazać na jeszcze jedną kwestię. Otóż z ustalonego stanu faktycznego wynika, że wierzytelność o zwrot kwoty (...) przez pozwanych była przedmiotem obrotu. Znamienne jest, że powód dochodzi tej kwoty, mimo że jak wynika z dokumentów załączonych do akt, był osobą zawiadamiającą, jako pełnomocnik innego jeszcze podmiotu niż (...), (...) spółki (...), o pokrzywdzeniu tej drugiej spółki przez pozwanych poprzez niezapłacenie na jej rzecz (a nie na rzecz powoda albo (...)) kwoty 31250 zł, jakiej żąda w tej sprawie. W świetle ustalonego stanu faktycznego wchodzi zatem w rachubę inna jeszcze okoliczność wyłączająca zasadność żądania powoda w postaci nieprzysługiwania mu roszczenia o zwrot tej kwoty z uwagi na to, że wierzycielem jest inny podmiot.

Wobec czego powództwo należało oddalić.

Jeżeli chodzi o koszty procesu, sąd obciążył nimi w całości powoda w oparciu o art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Powód przegrał proces w całości. Na poniesione przez pozwanych koszty składało się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.400 zł.